

Advies Zorginstituut Nederland in een geschil over de uitvoering van de zorgverzekering

De Stichting Klachten en Geschillen Zorgverzekeringen (SKGZ) heeft op 27 februari 2025 aan Zorginstituut Nederland (het Zorginstituut) advies gevraagd als bedoeld in artikel 114, derde lid, van de Zorgverzekeringswet (Zvw). Verzoekster en verweerder hebben een geschil over de vergoeding van autologe lipofilling (AFT).

Bij de adviesaanvraag heeft de SKGZ een kopie van het dossier gestuurd. Het Zorginstituut brengt een voorlopig advies uit, dat nog aangepast kan worden als uit het verslag van de hoorzitting en/of aanvullende stukken nieuwe feiten of omstandigheden naar voren komen.

In artikel 18.18 van de tussen partijen overeengekomen zorgverzekering is de aanspraak op medisch-specialistische zorg omschreven. Dit komt overeen met de Zvw.

Vooraf merkt het Zorginstituut nog op dat zijn adviestaak beperkt is tot de vraag of verzoekster aanspraak heeft op een verstrekking of een vergoeding op grond van de basisverzekering. Dit betekent dat het Zorginstituut twee vragen beantwoordt. Namelijk, of de zorg in geschil onderdeel is van het basispakket en vervolgens of verzoekster op deze zorg is aangewezen. Dit laatste is een medische beoordeling. Er is een BIG-geregistreerde medisch adviseur betrokken bij de beoordeling van het geschil. Het Zorginstituut baseert het advies op de beschikbare informatie in het toegezonden dossier.

Het advies van het Zorginstituut kan geen betrekking hebben op een beslissing van verweerder op basis van de aanvullende verzekering of coulance.

Situatie van verzoekster

Verzoekster is bekend met een verhoogd risico op kanker. In 2019 heeft zij een preventieve borstamputatie beiderzijds ondergaan met reconstructie van de borsten. De achter de borstspier geïmplanteerde prothesen zijn gaan draaien en verkleven. Om die reden heeft verzoekster in 2023 een operatie ondergaan waarbij deze prothesen zijn verwijderd. In dezelfde sessie zijn nieuwe prothese geplaatst, ditmaal aan de voorzijde van de borstspier. Dit had echter als gevolg dat de prothesen direct onder de huid liggen. De plooien die zijn ontstaan in de prothesen zijn goed zichtbaar door de huid heen. Verzoekster vindt de dagelijkse confrontatie in de spiegel mentaal zwaar. Ook ervaart zij een belemmering bij het sporten, een koud lijf van binnen en mentale klachten. Namens verzoekster heeft de behandelend plastisch chirurg een aanvraag gedaan voor AFT.

In de beschikbare informatie in het dossier is het aanvraagformulier opgenomen, ingevuld door de behandelend plastisch chirurg. Hieruit blijkt dat de aanvraag voor AFT is gedaan vanwege zichtbare plooien in het decolleté van verzoekster, waarbij er sprake is van misvorming. Dit wordt verder uitgelegd in een aanvullende verklaring van dezelfde behandelend plastisch chirurg. In deze brief wordt aangegeven dat met het verplaatsen van de prothesen van onder de borstspier naar op de borstspier, een nieuw probleem is ontstaan. Weliswaar is verzoekster van haar pijnklachten af, maar doordat de prothesen nu slechts bedekt zijn door de huid, zijn de plooien in de prothesen zichtbaar in het decolleté van verzoekster. De behandelend plastisch chirurg ziet AFT als oplossing voor het ontstane probleem.

Verweerder heeft de aanvraag afgewezen, omdat verzoekster niet aan de gestelde voorwaarden voor vergoeding van AFT bij partiële defecten van de borst voldoet. In de optiek van verweerder blijkt uit de aanvraag niet dat er sprake is van een aantoonbare lichamelijke functiestoornis of verminking. Dat er geen sprake is van verminking, volgt uit het feit dat het (volume)defect (de strepen in de borsten van verzoekster) geen diepte heeft van twee centimeter of meer. Dat er geen sprake is van een lichamelijke functiestoornis, blijkt uit het ontbreken van (mogelijke) complicaties of ernstige pijnklachten als gevolg van een tekort aan subcutane weefselbedekking na plaatsing van een prothese.

Juridisch kader

Bij plastische chirurgie en overige behandelingen van het uiterlijk gaat het voornamelijk om de aanwezigheid van aantoonbare lichamelijke functiestoornissen of verminking, zoals omschreven is in artikel 2.4, onder b van het Bzv.

Standpunt AFT

Het Zorginstituut heeft in 2016 een standpunt uitgebracht over autologe vettransplantatie (AFT), ofwel lipofilling, bij partiële defecten van de borst.¹ Hierin wordt aangegeven dat met de AFT techniek vorm-, symmetrie- en volumedefecten kunnen worden behandeld. Eén van de toepassingsgebieden is partiële defecten van de borst, d.w.z. defecten die niet groter zijn dan één kwadrant van de borst.

VAV Werkwijzer

In de VAV Werkwijzer beoordeling behandelingen van plastisch-chirurgische aard zijn de voorwaarden voor vergoeding van AFT bij partiële defecten van de borst verder uitgewerkt.² AFT komt voor vergoeding in aanmerking indien sprake is van:

- een verminking:
 - een volumedefect van de borst dat een minimale diameter van twee centimeter en een diepte van 2 cm heeft en dat ligt in het decolleté³, of een volumedefect van de borst dat een minimale diameter van vijf centimeter en een diepte van 2 cm heeft en dat ligt in het niet functionele gebied⁴, of
- een lichamelijke functiestoornis:
 - (mogelijke) complicaties of ernstige pijnklachten als gevolg van een tekort aan subcutane weefselbedekking na plaatsing van een prothese.

Uit de aanvulling op het standpunt uit 2023⁵ blijkt dat ook bij defecten groter dan een kwart van de borst verzekeren in aanmerking kunnen komen voor vergoeding van AFT. De VAV-werkwijzer is op dit punt echter nog niet aangepast.

¹ Zorginstituut Nederland, Standpunt autologe vettransplantatie (lipofilling) bij partiële defecten van de borst, 01-08-2018. Te raadplegen via:
<https://www.zorginstituutnederland.nl/publicaties/standpunten/2018/08/01/autologe-vettransplantatie-lipofilling-bij-partiele-defecten-van-de-borst>

² VAV Werkwijzer beoordeling behandelingen van plastisch-chirurgische aard (2021), versie 21.0. Geraadpleegd via: <https://vavolksgezondheid.nl/werkwijzers-vagzvav/>

³ Het decolleté is het gebied dat ligt tussen de volgende grenzen:

Craniale grens: clavicula

Caudale grens: denkbeeldige lijn (de rode lijn) tussen het xiphoid en het acromioclaviculaire gewricht.

⁴ Functioneel Gebied: gelaat, hals, decolleté en handen tot en met de pols

⁵ [Aanvulling standpunt AFT na een totale borstverwijdering | Standpunt | Zorginstituut Nederland](#)

Beoordeling

De informatie in het dossier is medisch en juridisch beoordeeld.

In geschil is of bij verzoekster sprake is van een verminking. Daartoe moet beoordeeld worden wat de diameter en diepte van het defect van de borst is. De beschikbare informatie in het dossier bevat echter geen foto's waardoor niet beoordeeld kan worden of bij verzoekster sprake is van verminking in de zin van de regelgeving.

Nader onderzoek

Het dossier bevat onvoldoende informatie om te beoordelen of verzoekster voldoet aan de vergoedingsvoorwaarden van AFT. Om te kunnen beoordelen of verzoekster voldoet aan de in de VAV-werkwijzer gestelde voorwaarden voor AFT dient informatie aan het dossier toegevoegd te worden met betrekking tot het volgende:

- Medische foto's van verzoekster waarop zij niet herkenbaar is en alleen het volledige borstgebied zichtbaar is, om te beoordelen of sprake is van verminking in de zin van de regelgeving. Onder medische foto's wordt verstaan: gemaakt door een medisch fotograaf, verstrekt door een behandelaar en met toestemming van verzoekster.

Het advies

Het Zorginstituut adviseert u om nader onderzoek te laten uitvoeren waarbij u rekening houdt met het bovenstaande.

Advies Zorginstituut Nederland in een geschil over de uitvoering van de zorgverzekering

De Stichting Klachten en Geschillen Zorgverzekeringen (SKGZ) heeft op 27 februari 2025 aan Zorginstituut Nederland (het Zorginstituut) advies gevraagd als bedoeld in artikel 114, derde lid, van de Zorgverzekeringswet (Zvw). Verzoekster en verweerder hebben een geschil over de vergoeding van autologe lipofilling (AFT).

Bij uw adviesaanvraag hebt u ook een kopie van het dossier gestuurd. Op 24 maart 2025 heeft het Zorginstituut een voorlopig advies aan uw commissie verstuurd, dit betrof een advies tot nader onderzoek. Op 26 maart 2025 heeft het Zorginstituut aanvullende informatie ontvangen. Het Zorginstituut brengt een tweede voorlopig advies uit, dat nog aangepast kan worden als uit het verslag van de hoorzitting en/of aanvullende stukken nieuwe feiten of omstandigheden naar voren komen.

In de tussen partijen overeengekomen zorgverzekering is de aanspraak op medisch-specialistische zorg omschreven. Dit komt overeen met de Zvw.

Vooraf merkt het Zorginstituut nog op dat zijn adviestaak beperkt is tot de vraag of verzoekster aanspraak heeft op een verstrekking of een vergoeding op grond van de basisverzekering. Dit betekent dat het Zorginstituut twee vragen beantwoordt. Namelijk, of de zorg in geschil onderdeel is van het basispakket en vervolgens of verzoekster op deze zorg is aangewezen. Dit laatste is een medische beoordeling. Er is een BIG-geregistreerde medisch adviseur betrokken bij de beoordeling van het geschil. Het Zorginstituut baseert het advies op de beschikbare informatie in het toegezonden dossier.

Het advies van het Zorginstituut kan geen betrekking hebben op een beslissing van verweerder op basis van de aanvullende verzekering of coulance.

Situatie van verzoekster

Verzoekster is bekend met een verhoogd risico op kanker. In 2019 heeft zij een preventieve borstamputatie beiderzijds ondergaan met reconstructie van de borsten. De achter de borstspier geïmplanteerde prothesen zijn gaan draaien en verkleven. Om die reden heeft verzoekster in 2023 een operatie ondergaan waarbij deze prothesen zijn verwijderd. In dezelfde sessie zijn nieuwe prothesen geplaatst, ditmaal aan de voorzijde van de borstspier. Dit had echter als gevolg dat de prothesen direct onder de huid liggen. De plooien die zijn ontstaan in de prothesen zijn goed zichtbaar door de huid heen. Verzoekster vindt de dagelijkse confrontatie in de spiegel mentaal zwaar. Ook ervaart zij een belemmering bij het sporten, een koud lijf van binnen en mentale klachten. Namens verzoekster heeft de behandelend plastisch chirurg een aanvraag gedaan voor AFT.

In de beschikbare informatie in het dossier is het aanvraagformulier opgenomen, ingevuld door de behandelend plastisch chirurg. Hieruit blijkt dat de aanvraag voor AFT is gedaan vanwege zichtbare plooien in het decolleté van verzoekster, waarbij er sprake is van misvorming. Dit wordt verder uitgelegd in een aanvullende verklaring van dezelfde behandelend plastisch chirurg. In deze verklaring wordt aangegeven dat met het verplaatsen van de prothesen van onder de borstspier naar op de borstspier, een nieuw probleem is ontstaan.

Weliswaar is verzoekster van haar pijnklachten af, maar doordat de prothesen nu slechts bedekt zijn door de huid, zijn de plooien in de prothesen zichtbaar in het decolleté van verzoekster. Dit ervaart verzoekster als een probleem bij het dragen van sommige jurkjes. De behandelend plastisch chirurg ziet AFT als oplossing voor het ontstane probleem.

Verweerder heeft de aanvraag afgewezen, omdat verzoekster niet aan de gestelde voorwaarden voor vergoeding van AFT bij partiële defecten van de borst voldoet. In de optiek van verweerder blijkt uit de aanvraag niet dat er sprake is van een aantoonbare lichamelijke functiestoornis of verminking. Dat er geen sprake is van verminking, volgt uit het feit dat het (volume)defect (de strepen in de borsten van verzoekster) geen diepte heeft van twee centimeter of meer. Dat er geen sprake is van een lichamelijke functiestoornis, blijkt uit het ontbreken van (mogelijke) complicaties of ernstige pijnklachten als gevolg van een tekort aan subcutane weefselbedekking na plaatsing van een prothese.

Voorlopig advies d.d. 24 maart 2025

Het Zorginstituut kon in het voorlopig advies niet beoordelen of verzoekster een indicatie had voor vergoeding van AFT. Het dossier bevatte onvoldoende informatie om te toetsen of er sprake was van een verminking.

Om te kunnen beoordelen of verzoekster voldoet aan de in de VAV-werkwijzer gestelde voorwaarden voor AFT is verzocht het volgende aan het dossier toe te voegen:

- Medische foto's van verzoekster waarop zij niet herkenbaar is en alleen het volledige borstgebied zichtbaar is, om te beoordelen of sprake is van verminking in de zin van de regelgeving. Onder medische foto's wordt verstaan: gemaakt door een medisch fotograaf, verstrekt door een behandelaar en met toestemming van verzoekster.

Aanvullende informatie

Op 26 maart 2025 heeft het Zorginstituut foto's van verzoekster ontvangen van de SKGZ.

Juridisch kader

Bij plastische chirurgie en overige behandelingen van het uiterlijk gaat het voornamelijk om de aanwezigheid van aantoonbare lichamelijke functiestoornissen of verminking, zoals omschreven is in artikel 2.4, onder b van het Bzv.

Standpunt AFT

Het Zorginstituut heeft in 2016 een standpunt uitgebracht over AFT, ofwel lipofilling, bij partiële defecten van de borst.¹ Hierin wordt aangegeven dat met de AFT techniek vorm-, symmetrie- en volumedefecten kunnen worden behandeld. Eén van de toepassingsgebieden is partiële defecten van de borst, d.w.z. defecten die niet groter zijn dan één kwadrant van de borst.

¹ Zorginstituut Nederland, Standpunt autologe vettransplantatie (lipofilling) bij partiële defecten van de borst, 01-08-2018. Te raadplegen via:
<https://www.zorginstituutnederland.nl/publicaties/standpunten/2018/08/01/autologe-vettransplantatie-lipofilling-bij-partiele-defecten-van-de-borst>

VAV-werkwijzer

In de VAV-werkwijzer beoordeling behandelingen van plastisch-chirurgische aard zijn de voorwaarden voor vergoeding van AFT bij partiële defecten van de borst verder uitgewerkt.² AFT komt voor vergoeding in aanmerking indien sprake is van:

- een verminking:
 - een volumedefect van de borst dat een minimale diameter van twee centimeter en een diepte van 2 cm heeft en dat ligt in het decolleté³, of een volumedefect van de borst dat een minimale diameter van vijf centimeter en een diepte van 2 cm heeft en dat ligt in het niet functionele gebied⁴, of
- een lichamelijke functiestoornis:
 - (mogelijke) complicaties of ernstige pijnklachten als gevolg van een tekort aan subcutane weefselbedekking na plaatsing van een prothese.

Uit de aanvulling op het standpunt uit 2023 blijkt dat ook bij defecten groter dan een kwart van de borst verzekerden in aanmerking kunnen komen voor vergoeding van AFT.⁵ De VAV-werkwijzer is op dit punt nog niet aangepast.

Beoordeling

De informatie in het dossier is medisch en juridisch beoordeeld.

Het geschil betreft de vergoeding van AFT van het partieel volumedefect in het functionele gebied van beide borsten.

Verminking

Verzoekster heeft drie foto's aangeleverd. Eén van het vooraanzicht, één foto vanaf de linkerbovenhoek en een minder scherpe detailfoto genomen vanaf middenboven. Op alle foto's zijn de plooien in de huid van verzoekster zichtbaar. Aan beide zijden is de afwijking niet groter dan een kwart van de borst. De plooien zijn zichtbaar in de middenboven kwadranten van de borsten en zijn grotendeels gelegen in het decolleté. De afwijking zoals zichtbaar op de beschikbare foto's is aan beide borsten minder dan twee centimeter diep. Op basis hiervan kan worden geconcludeerd dat er geen sprake is van verminking zoals bedoeld in de regelgeving.

Lichamelijke functiestoornis

Uit de aanvullende verklaring van de behandelend plastisch chirurg, gedateerd op 29 oktober 2024, blijkt dat de pijnklachten van verzoekster zijn verholpen. Ook blijkt uit de beschikbare informatie niet dat er bij verzoekster op een andere wijze sprake is van een functiestoornis. Op basis hiervan kan worden geconcludeerd dat bij verzoekster geen sprake (meer) is van een lichamelijke functiestoornis.

Conclusie

Op basis van de beschikbare informatie in het dossier kan niet geconcludeerd worden dat verzoekster voldoet aan de indicatievoorwaarden voor vergoeding van AFT.

² VAV Werkwijzer beoordeling behandelingen van plastisch-chirurgische aard (2021), versie 21.0. Geraadpleegd via: <https://vavolksgezondheid.nl/werkwijzers-vagzvav/>

³ Het decolleté is het gebied dat ligt tussen de volgende grenzen:

Craniale grens: clavicula

Caudale grens: denkbeeldige lijn (de rode lijn) tussen het xiphoid en het acromioclaviculaire gewricht.

⁴ Functioneel Gebied: gelaat, hals, decolleté en handen tot en met de pols

⁵ [Aanvulling standpunt AFT na een totale borstverwijdering | Standpunt | Zorginstituut Nederland](#)

Er is geen sprake van een verminking of lichamelijke functiestoornis.

Het advies

Het Zorginstituut adviseert op basis van de beschikbare informatie in het dossier het volgende:

Verzoekster heeft geen verzekeringsindicatie voor AFT en kan daarom geen aanspraak maken op vergoeding ten laste van de basisverzekering.